

CONȚINUTUL MĂSURII SPECIALE DE INVESTIGAȚII „CERCETAREA DOMICILIULUI ȘI/SAU INSTALAREA ÎN EL A APARATELOR CE ASIGURĂ SUPRAVEGHEREA ȘI ÎNREGISTRAREA AUDIO ȘI VIDEO, A CELOR DE FOTOGRAFIAT ȘI DE FILMAT”

Alexandru CICALA
doctor în drept

THE CONTENT OF THE SPECIAL INVESTIGATIVE MEASURE “RESEARCH OF THE DOMICILE AND/ OR INSTALLATION IN IT OF THE DEVICES THAT ENSURE THE SURVEILLANCE AND RECORDING OF AUDIO AND VIDEO, OF THOSE OF PHOTOGRAPHY AND FILMING”

Alexandru CICALA
PhD

În acest articol ne propunem să analizăm conținutul măsurii speciale de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat” prin prisma legislației Republicii Moldova și legislației altor state. Deseori, unica posibilitate de aflare a adevărului într-o cauză penală poate fi realizată prin aplicarea măsurilor speciale de investigații de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate prevăzute în art. 6 al Legii 59 privind activitatea specială de investigații.

Cuvinte-cheie: *măsura specială de investigație, informație, legendat, cifrat, secret, adevăr, domiciliu, inviolabilitatea domiciliului, infracțiune etc.*

In this article we intend to analyze the content of the special investigative measure “Research of the domicile and / or installation in it of devices that ensure surveillance and recording of audio and video, photography and filming” in the light of the legislation of the Republic of Moldova and other states. Often, the only possibility of finding out the truth in a criminal case can be achieved by applying special investigative measures by the investigating officers of the specialized subdivisions provided in Art. 6 of the Law No. 59 on the special investigation activity.

Keywords: *special investigative measure, information, encoded, coded secret, truth, domicile, domicile inviolability, offense, etc.*

Introducere. Cunoașterea adevărului în faza de urmărire penală deseori este posibil doar în baza informațiilor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații. Informațiile obținute în baza măsurilor speciale de investigații asigură cunoașterea evenimentelor care au avut loc în trecut, celor care se află în proces de pregătire sau se desfășoară în prezent, precum și celor care datorită situației create pot să survină în viitor. Participanții la măsurile speciale de investigații au posibilitatea să urmărească nemijlocit faptul infracțiunii, devenind martori oculari, în urma cărora pot să depună ulterior declarații în cadrul procesului penal.

Determinarea adevărului prin aplicarea

Introduction. Knowing the truth in the criminal investigation phase is often possible only on the basis of information obtained from carrying out of special investigative measures. The information obtained on the basis of special investigative measures ensures the identification of the events that took place in the past, those that are in the process of preparation or are currently taking place, as well as those that due to the created situation may occur in the future. Participants in special investigative measures have the opportunity to directly monitor the fact of the crime, becoming eyewitnesses, after which they can subsequently testify in criminal proceedings.

Determining the truth by applying special

măsurilor speciale de investigații ne permite să obținem răspuns la întrebările: a fost comisă infracțiunea, care sunt circumstanțele infracțiunii (locul, timpul, modalitatea săvârșirii etc.), elucidarea persoanelor implicate, determinarea nivelurilor de vinovăție a tuturor. Aceasta înseamnă că concluziile pe toate aceste activități trebuie să corespundă adevărului obiectiv.

Una din măsurile speciale de investigații ce servește ca un instrument important de aflare a adevărului în cadrul unei infracțiuni concrete este „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat”.

Conținut de bază. Prevederile art.18 al Legii 59 privind activitatea specială de investigații plasează măsura în cauză în categoria măsurilor care sunt autorizate de judecătorul de instrucție [6]. Astfel, conform art. 1326 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, această măsură specială de investigații presupune accesul secret sau legat în interiorul domiciliului, fără înștiințarea proprietarului, posesorului, în scopul studierii acestuia pentru descoperirea urmelor activității infracționale, persoanelor aflate în căutare, pentru obținerea altor informații necesare probării circumstanțelor faptei, precum și pentru observarea și înregistrarea evenimentelor care se produc în domiciliu [2, art. 1326].

Urmare analizei acestei noțiuni redate în prevederilor Codului de procedură penală deducem că măsura specială de investigații – Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat constă din trei activități de bază:

- Examinare;
- Supraveghere video;
- Supraveghere audio.

Dicționarul explicativ al limbii române definește cuvântul a examina prin activități de cercetare, privire cu atenție, studiere amănunțită a unui lucru (concret sau abstract) pentru a ajunge la o justă cunoaștere a lui.

În continuare dorim să ne expunem asupra definiției măsurii în cauză, pornind de la opinia

investigative measures allows us to answer the following questions: was the crime committed, what are the circumstances of the crime (place, time, manner of the commission, etc.), elucidation of the involved persons, determining everyone's guilt levels. This means that the conclusions on all these activities must correspond to the objective truth.

One of the special investigative measure that serves as an important tool to find out the truth in a concrete crime is “Searching the domicile and / or installing in it the devices that ensure the surveillance and recording of audio and video, photography and filming”.

Basic content. The provisions of Art. 18 of the Law 59 on the special investigative activity place the studied measure in the category of measures that are authorized by the investigating judge [6]. Thus, according to Art. 1326 of the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova, this special investigative measure involve secret or legendary access inside the home, without notifying the owner, possessor, in order to study it and discover the traces of criminal activity, persons wanted, to obtain other information necessary to prove the circumstances of the deed, and to observe and record events that occur at home [2, Art. 1326].

Following the analysis of this notion set out in the provisions of the Code of Criminal Procedure, we deduce that the special measure of investigations – Investigation of the domicile and / or installation of devices that provide surveillance and audio and video recording, photography and filming consists of three basic activities:

- Examination;
- Video surveillance;
- Audio surveillance.

The explanatory dictionary of the Romanian language defines the word to examine through research activities, careful observance, and detailed study of a thing (concrete or abstract) in order to reach a fair knowledge of it.

Next, we would like to comment on the definition of the measure in question, starting from the opinion of some specialists in the field of reference. Thus, the authors Vaghin O.A., Isicenکو A.P. and Shabanov Gh.H. unanimously support

unor specialiști din domeniul de referință. Astfel, autorii Vaghin O.A., Isicenco A.P., Șabanov Gh.H. susțin unanim părerea că prin măsura specială de investigații cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat se subînțelege cercetarea și examinarea încăperilor, construcțiilor, clădirilor, porțiunilor de teren și mijloacelor de transport terestre, aeriene, fluviale sau subacvatice prin intermediul unui complex masiv de măsuri de examinare cercetare și studiere vizuală nemijlocită sau mediată a obiectelor asupra cărora a fost autorizată măsura specială de investigații, în scopul depistării persoanelor care îi evită de reprezentanții urmăririi penale, bunurilor care au fost obținute pe cale criminală sau identificării unor circumstanțe care joacă un rol important pentru realizarea sarcinilor activităților speciale de investigații [6, p. 25].

Un alt grup de autori ruși susțin poziția că prin cercetarea domiciliului se înțelege – înțelegerea unui ansamblu de măsuri, divizate în două mari direcții ce urmează a fi realizate în mod cronologic. Prima direcție constă în introducerea în domiciliu a unui obiect material și a doua direcție este captarea informației cu acest obiect material referitor la persoanele aflate în urmărire penală sau se eschivează de organul de urmărire penală, depistarea obiectelor care au fost obținute în urma comiterii infracțiunilor, depistarea uneltelor, instrumentelor ce au servit pentru comiterea infracțiunilor grave, deosebit de grave sau excepțional de grave [7, p. 379]. Autorii Goreainova C.C., Ovcinski V.S., Șumilov A.Iu. prezintă o definiție mai amănunțită a măsurii supuse cercetării, determinând-o ca o totalitate de acțiuni complexe îndreptate spre pătrunderea în interiorul unor domiciliu, menționând și scopurile măsurii.

Rezumând cele expuse mai sus, putem menționa că cercetarea domiciliului ca măsură specială de investigații efectuată în cadrul urmăririi penale reprezintă un proces care include atât examinarea obiectelor cercetării, cât și căutarea uneltelor comiterii infracțiunilor, obiectelor și bijuteriilor obținute pe cale infracțională, a documentelor, materialelor și a altor obiecte, identificarea infractorilor aflați în căutare, a cadavrelor,

the opinion that through the special investigative measure the investigation of the domicile and / or the installation in it of the devices that ensure the surveillance and recording of audio and video, of those of photography and filming we understand the research and examination of rooms, construction objects, buildings, portions of land and means of land, air, river or underwater transport by means of a massive complex of measures for the examination of research and direct or mediated visual study of objects on which the special measure has been authorized of investigations, in order to identify the persons who avoid the representatives of the criminal investigation, the goods that have been obtained through criminal means or to identify some circumstances that play an important role for the accomplishment of the tasks of the special investigative activities [6, p. 25].

Another group of Russian authors support the position that home research means – undertaking a set of measures, divided in two main directions to be carried out chronologically. The first direction consists in introducing a material object into the home and the second direction is capturing the information with this material object regarding the persons under criminal investigation or dodging the criminal investigation body, detecting the objects that were obtained as a result of committing crimes, detecting tools, instruments used to commit serious, particularly serious or exceptionally serious crimes [7, p. 379]. Authors Goreainov C.C., Ovchinski V.S. and Shumilov A.Iu. present a more detailed definition of the measure under investigation, determining it as a totality of complex actions aimed at penetrating inside some homes, also mentioning the aims of the measure.

Summarizing the above, we can mention that the investigation of the domicile as a special measure of investigations carried out in the framework of the criminal investigation is the process that includes both the examination of the objects of the investigation, as well as searching for tools to commit crimes, objects and jewelry obtained through crime, documents, materials, and other objects, identifying criminals in search, corpses, finding hiding places, traces of crime, and establishing circumstances that may be important for

depistarea ascunzișurilor, a urmelor infracțiunii, precum și stabilirea circumstanțelor care pot avea importanță pentru soluționarea scopurilor procesului penal.

Astfel, utilizarea acestei măsuri speciale de investigații permite relevarea și fixarea datelor care ilustrează pregătirea sau comiterea infracțiunii și persoanele implicate, permite soluționarea problemelor legate de cercetarea completă și sub toate aspectele a infracțiunilor.

Legislatorul a legat toate aceste acțiuni realizate în scopul identificării unor date și informații de anumite obiecte care sunt parte componentă a domiciliului. Conform prevederilor Codului civil al Republicii Moldova, domiciliul persoanelor fizice este locul unde acesta își are locuința statornică sau principală, iar reședința persoanei fizice este locul unde își are locuința temporară sau secundară [1, art. 30].

Ca obiect al cercetării servește domiciliul persoanei asupra căreia există probe sau date că a săvârșit sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni, precum și a persoanelor în privința cărora există o bănuială rezonabilă că acestea primesc sau transmit comunicări de la făptuitor ori destinate acestuia [2, alin. (3), art. 1326].

Reieșind din cele menționate mai sus, în cazul cercetării oricărui teritorii, porțiuni de teren, obiecte acvatice separate, plantații prinse de rădăcini, clădiri, construcții și alte lucruri legate solid de pământ, mijloace de transport, oficii, depozite, încăperi de producere aflate în proprietate privată, este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, deoarece în astfel de situații are loc violarea drepturilor cetățenilor prevăzute în Constituția Republicii Moldova.

Cercetarea mijloacelor de transport constă în examinarea lor din exterior și din interior (habitaclul automobilului, caroseria lui, podeaua etc.). Examinările pot fi supuse ușile, motorul, pneurile, pereții caroseriei și habitaclului, elementele numerotate. Poate fi examinată marfa care se află în mijlocul de transport și alte obiecte. Locurile examinării se stabilesc în funcție de scopul examinării, caracterul obiectelor căutate [6, p. 26].

Măsura în cauză se dispune pe o perioadă de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii până la 3

solving the purposes of the criminal proceedings.

Thus, the use of this special investigative measure allows the detection and fixing of data illustrating the preparation or commission of the crime and the persons involved, allows the solution of problems related to the full investigation and in all aspects of the crime.

The legislator linked all these actions performed in order to identify data and information on certain objects that are part of the home. According to the provisions of the Civil Code of the Republic of Moldova, the domicile of natural persons is the place where he has his permanent or main residence, and the residence of the natural person is the place where he has his temporary or secondary residence [1, Art. 30].

The object of the investigation is the domicile of the person on whom there is evidence or data that he has committed or is preparing to commit a crime, as well as of persons about whom there is a reasonable suspicion that they receive or transmit communications from the perpetrator or intended for him [2, paragraph (3), Art. 1326].

Based on the above, in the case of research of any territory, portions of land, separate aquatic objects, rooted plantations, buildings, constructions and other things solidly related to the land, means of transport, offices, warehouses, production rooms located in private property, the authorization of the investigating judge is required, because in such situation there is a violation of the rights of citizens provided by the Constitution of the Republic of Moldova.

The research of the means of transport consists in their examination from the outside and from the inside (the passenger compartment of the car, its body, floor, etc.). Doors, engine, tires, body and passenger compartment walls, numbered elements may be subject to examination. Goods in the means of transport and other objects may be examined. The places of the examination are established according to the purpose of the examination, the character of the sought objects [6, p. 26].

The measure in question is ordered for a period of 30 days, with the possibility of extension up to 3 months, but not more than the duration of the criminal investigation. Each extension

luni, însă nu mai mult de durata urmăririi penale. Fiecare prelungire a duratei măsurii în cauză nu poate depăși 30 de zile. Dacă termenul de autorizare a efectuării măsurii speciale de investigații a fost prelungit până la 6 luni, este interzisă autorizarea repetată a măsurii, pe același temei și asupra aceluiași subiect, cu excepția utilizării agenților sub acoperire sau apariției circumstanțelor noi, a cercetării faptelor legate de investigarea crimei organizate și finanțării terorismului, precum și a căutării învinutului. Astfel, constatăm că termenul de prelungire a măsurii specială de investigații – Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat – este unul special prevăzut expres în prevederile art. 1326 al Codului de procedură penală al Republicii Moldova, distanțându-se de regula generală legiferată în prevederile articolului 1324 al aceluiași cod unde este prevăzut că termenul prelungirii măsurilor speciale de investigații este de până la 6 luni.

Măsura dată poate fi înfăptuită atât de ofițerul de investigații personal, cât și de către ofițerii de investigații ai altor subdiviziuni specializate.

În literatura de specialitate [8, p. 8, 4, p. 36, 9, p. 18] întâlnim trei modalități de efectuare a cercetării domiciliului:

- publică;
- cifrată (legendată);
- secretă.

După cum menționează grupul de autori sub redacția lui I.N. Zubov, cercetarea publică se realizează cu acordul proprietarului obiectelor cercetate.

Menționăm viziunea autorilor V. Mîrzac și B. Glavan, care prin cercetarea publică presupun realizarea acțiunilor corespunzătoare în prezența și cu acordul în formă scrisă al proprietarului ori al posesorului domiciliului [4, p. 18].

La rândul lor, autorii V.M. Meșkov și V.L. Popov menționează că cercetarea publică se efectuează cu acordul proprietarului, în prezența lui, fără implicarea martorilor asistenți. După cum menționează autorii, în cazul cercetării publice de la proprietari pot fi cerute proiectul clădirii, construcției, pot fi efectuate calcule, întocmite sche-

of the duration of the mentioned measure may not exceed 30 days. If the period of authorization to carry out the special investigative measure has been extended to 6 months, repeated authorization of the measure on the same basis and on the same subject, is prohibited, except for the use of undercover agents or new circumstances, research of facts related to the investigation of the organized criminality and terrorist financing, as well as the search for the accused. Thus, we find that the term of extension of the special measure of investigations – Investigation of the domicile and / or installation in it of the devices that ensure the surveillance and audio and video recording, of photography and filming – is a special one expressly provided in the provisions of Art. 1326 of the Criminal Procedure Code of the Republic of Moldova, moving away from the general rule legislated in the provisions of Art. 1324 of the same code where it is provided that the term of extension of special investigative measures is up to 6 months.

This measure may be carried out both by the personal investigating officer and by the investigating officers of other specialized subdivisions.

In the literature [8, p. 8, 4, p. 36, 9, p. 18] we find three ways for the accomplishment of home research:

- public;
- coded (under legend);
- secret.

As the group of authors under the editorship of I.N. Zubov mention, the public research is carried out with the consent of the owner of the researched objects.

We mention the vision of the authors V. Mîrzac and B. Glavan, who through the public research suppose the accomplishment of the corresponding actions in the presence and with the written agreement of the owner or of the possessor of the domicile [4, p. 18].

In turn, the authors V.M. Meshkov and V.L. Popov mention that public investigation is carried out with the consent of the owner, in his presence, without the involvement of assistant witnesses. As the authors mention, in the case of public research from the owners can be requested the project of the building, construction, can be

me, efectuate fotografieri și filmări. La fel, în viziunea lor în procesul cercetării publice se admite ridicarea, cu acordul proprietarului, a obiectelor, documentelor, primirea de la persoanele prezente a explicațiilor privind natura obiectelor care prezintă interes pentru ofițerul de investigații, inclusiv în formă scrisă. Rezultatele unei asemenea cercetări se documentează, în viziunea lor, printr-o notă informativă la care se anexează schemele întocmite, fotografiile, înregistrările video etc., iar obiectele ridicate se împachetează, se sigilează cu ștampila ofițerului de investigații și ulterior pot fi prezentate specialiștilor (experților) pentru examinare. În cazul confirmării faptului atribuirii lor la evenimentul investigat, obiectele ridicate pot fi anexate la materialele cauzei penale [9, p. 37].

Ținem să menționăm că în contextul legislației RM, modalitatea publică de efectuare a cercetării domiciliului este inoperantă, deoarece după conținut corespunde fie cercetării la fața locului, fie percheziției. Mai mult ca atât, conform voinței legislatorului măsura în cauză se efectuează doar în cazurile când pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor, numai în cadrul urmăririi penale, cu autorizarea judecătorului de instrucție, astfel având statut de acțiune de urmărire penală. Astfel, cele menționate în literatura de specialitate intră în contradicție cu prevederile CPP al RM.

Mai mult ca atât, legislatorul a determinat doar două modalități de realizare: secretă sau legendată [2, alin. (1), art. 1326].

Astfel, măsura specială de investigații – cercetarea domiciliului – efectuată prin intermediul metodei secrete, după părerea mea se petrece când proprietarul domiciliului nu știe despre efectuarea măsurii și nu bănuiește efectiv.

În literatura de specialitate este menționat faptul că cercetării secrete a domiciliului îi este caracteristic o procedură specială de realizare, prevăzută în acte normative departamentale. După cum menționează Meșkov V.M. și Popov V.L., cercetarea secretă presupune o procedură specială, deoarece ea este legată de limitarea drepturilor constituționale ale persoanei legate de inviolabilitatea locuinței, realizată de subdiviziunile tehnice

performed calculations, drawn up schemes, as well as can be taken photos and videos. Likewise, in their version in the public research process, it is allowed to pick up, with the owner's consent, the objects, documents, to receive from the present persons the explanations regarding the nature of the objects of interest to the investigation officer, including in written form. The results of such research are documented, in their view, by an information note to which are attached the prepared diagrams, photographs, video recordings, etc., and the collected objects are packaged, sealed with the stamp of the investigating officer and can later be presented to specialists (experts) for examination. In case of confirmation of their attribution to the investigated event, the seized objects can be attached to the materials of the criminal case [9, p. 37].

We would like to mention that in the context of the legislation of the Republic of Moldova, the public way of conducting of domicile research is inoperative, because according to the content it corresponds either to the on-site research or to the search. Moreover, according to the will of the legislator, the measure in question is carried out only in cases when otherwise the purpose of the criminal trial is impossible and / or the activity of evidence administration can be considered prejudiced, only during criminal investigation, with the authorization of the investigating judge, thus having the status of a criminal prosecution action. Thus, those mentioned in the literature are in contradiction with the provisions of the Criminal Procedure Code of the Republic of Moldova.

Moreover, the legislator determined only two ways of accomplishment: secret and under legend [2, paragraph (1), Art. 1326].

Thus, the special investigative measure – investigation of domicile – carried out by means of the secret methods, in my opinion is accomplished when the owner of the domicile does not know about the execution of the measure and does not actually suspect.

In the specialized literature it is mentioned that the secret investigation of the domicile is characterized by a special procedure of accomplishment, provided in departmental normative acts. As Meshkov V.M. and Popov V.L. mention, the secret

speciale, a căror măiestrie de realizare a acestei metode sunt descrise în acte normative interne și sunt protejate prin aplicarea parafelor de secretizare [9, p. 37]. Aceleași viziuni sunt susținute și de colectivul de autori sub redacția lui I.N. Zubov [8, p. 59].

Dorim să remarcăm că în cazul legislației RM, conținutul și procedura de autorizare a măsurii în cauză sunt prevăzute în CPP al RM, iar tactica de realizare este prevăzută în Regulamentul interdepartamental care poartă parafă secretă.

Realizarea măsurii supuse cercetării prin intermediul metodei secrete se efectuează cu utilizarea forțelor și mijloacelor tehnice speciale ale autorităților care exercită activitatea specială de investigații, cu participarea nemijlocită a persoanei care a inițiat măsura specială de investigații. În procesul acestei modalități de realizare a cercetării anturajul din domiciliu nu se schimbă și în modul corespunzător se fixează (se întocmesc plan-scheme, se fotografiază, se filmează, se copiază documente). În caz de necesitate se creează condiții pentru formarea urmelor [9, p. 38].

În cazul depistării în procesul efectuării cercetării secrete a domiciliului a obiectelor și substanțelor aflate în circulație interzisă sau limitată se întreprind măsuri în vederea păstrării sau supravegherii confidențiale după circulația sau distribuția lor. În caz de necesitate se permite ridicarea mostrelor obiectelor, mijloacelor și substanțelor depistate [6, p. 27, 8, p. 59] în scopul cercetării comparative, dar numai în cantități reduse care exclud depistarea lipsei.

Cercetarea domiciliului prin intermediul metodei legendate sau cifrate (conspirată) se efectuează atunci când proprietarul, posesorul, chiriașul sau după caz persoana care locuiește în acel domiciliu sunt nemijlocit prezenți pe parcursul desfășurării măsurii speciale de investigații, însă fără să cunoască scopul adevărat al acțiunilor efectuate și statutul adevărat al persoanelor implicate [4, p. 18].

Astfel, în cadrul cercetării domiciliului prin intermediul metodei legendate, persoana sau persoanele care efectuează măsura specială de investigații, de regulă, țin în taină scopul real al acțiunilor întreprinse sau calitatea sa de ofițer de

investigație requirează o procedură specială, deoarece este legată de limitarea drepturilor constituționale ale persoanei privind inviolabilitatea domiciliului, realizată prin subdiviziuni tehnice speciale, a căror măiestrie de realizare este descrisă în acte normative interne și este protejată prin aplicarea parafelor de secretizare [9, p. 37]. Aceleași viziuni sunt susținute și de colectivul de autori sub redacția lui I.N. Zubov [8, p. 59].

Am dori să notăm că în cazul legislației Republicii Moldova, conținutul și procedura de autorizare a măsurii în cauză sunt prevăzute în Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, iar tactica de realizare este prevăzută în Regulamentul interdepartamental care poartă parafă secretă.

Realizarea măsurii supuse cercetării prin intermediul metodei secrete se efectuează cu utilizarea forțelor și mijloacelor tehnice speciale ale autorităților care exercită activitatea specială de investigații, cu participarea nemijlocită a persoanei care a inițiat măsura specială de investigații. În procesul acestei modalități de realizare a cercetării anturajul din domiciliu nu se schimbă și în modul corespunzător se fixează (se întocmesc plan-scheme, se fotografiază, se filmează, se copiază documente). În caz de necesitate se creează condiții pentru formarea urmelor [9, p. 38].

În cazul depistării în procesul efectuării cercetării secrete a domiciliului a obiectelor și substanțelor aflate în circulație interzisă sau limitată se întreprind măsuri în vederea păstrării sau supravegherii confidențiale după circulația sau distribuția lor. În caz de necesitate se permite ridicarea mostrelor obiectelor, mijloacelor și substanțelor depistate [6, p. 27, 8, p. 59] în scopul cercetării comparative, dar numai în cantități reduse care exclud depistarea lipsei.

Cercetarea domiciliului prin intermediul metodei legendate sau cifrate (conspirată) se efectuează atunci când proprietarul, posesorul, chiriașul sau după caz persoana care locuiește în acel domiciliu sunt nemijlocit prezenți pe parcursul desfășurării măsurii speciale de investigații, însă fără să cunoască scopul adevărat al acțiunilor efectuate și statutul adevărat al persoanelor implicate [4, p. 18].

investigații. Alegerea unei legende credibile, ține în mare măsură de imaginația și creativitatea ofițerului de investigație care a inițiat măsura specială de investigații.

De asemenea, în procesul înfăptuirii cercetării domiciliului, ofițerul de investigații examinează obiectele vizibile și, cu autorizarea judecătorului de instrucție, poate instala în domiciliu aparate de înregistrare audio și video, de fotografiat, de filmat sau alte mijloace tehnice care asigură interceptarea și înregistrarea de la distanță a informației sau înregistrarea ei nemijlocită în domiciliu [2, alin. (2), art. 1326]. Acțiunea în cauză, ca element component al cercetării domiciliului, se aplică, de regulă, în cazurile când prima acțiune nu și-a atins scopul și există argumente temeinice care determină necesitatea utilizării mijloacelor tehnice la realizarea măsurii.

În acest fel, legislatorul a determinat dreptul de utilizare a mijloacelor tehnice la efectuarea cercetării domiciliului. Cuvântul „tehnică” provine de la cuvântul grecesc „tehne” – meșteșugărie. Prin noțiunea de tehnică se înțelege totalitatea mijloacelor create și folosite de om în activitatea sa făuritoare. Reflectând în forma materializată experiența umană, tehnica asigură eficiența și productivitatea muncii și deci constituie unul dintre factorii determinați ai progresului social.

Tehnica este produsul științelor naturale și, prin urmare, orice progres al acestora duce la crearea unor mijloace tehnice noi, care penetrează impetuos toate domeniile vieții sociale. Aceasta ne face să credem că tehnica specială a apărut ca o consecință a pătrunderii realizărilor științelor naturale în justiția penală, favorizată, firește, de necesitatea perfecționării activității speciale de investigații. De la folosirea ocazională a unor instrumente în căutarea infractorilor, în cadrul activității speciale de investigații s-a trecut treptat la aplicarea intensă, în direct sau adaptându-le la specificul activității judiciare, a celor mai moderne instrumentare și mijloace tehnice.

Actul de justiție în actualele condiții impune folosirea pe scară din ce în ce mai largă a celor mai avansate metode și mijloace tehnico-științifice, în activitatea de prevenire și combatere a infracțiunilor, precum și lărgirea posibilităților de

Thus, in the investigation of the domicile by means of legendary method, the person or persons carrying out the special measure of investigations, as a rule, keeps secret the real purpose of the actions undertaken or his quality of investigation officer. The choice of a credible legend is largely due to the imagination and creativity of the investigating officer who initiated the special investigative measure.

Also, in the process of conducting the home investigation, the investigating officer examines the visible objects and, with the permission of the investigating judge, may install in home audio and video recording, photography, filming and other technical means that ensure interception and recording from distance of the information or its direct registration at home [2, paragraph (2), Art. 1326]. The action in question, as a component of a domicile investigation, is usually applied in cases where the first action did not achieve its purpose and there are sound arguments that determine the need to use technical means to carry out the measure.

In this way, the legislator determined the right to use the technical means to conduct the domicile search. The word “technique” comes from the Greek word „tehne” – crafts. By the notion of technique is meant the totality of the means created and used by man in his manufacturing activity. Reflecting in material form the human experience, the technique ensures the efficiency and productivity of work and is therefore one of the determining factors of social progress.

Technology is the product of the natural sciences and, therefore, any progress of them leads to the creation of new technical means, which impetuously penetrate all areas of social life. This leads us to believe that the special technique appeared as a consequence of the penetration of the achievements of the natural sciences in criminal justice, favored, of course, by the need to improve the special investigative activity. From the occasional use of tools in search of criminals, in the special investigative activity it has gradually moved to the intense application, direct or adapting them to the specifics of the judicial activity, of the most modern tools and technical means.

The act of justice in the current conditions

investigare care influențează pozitiv eficiența activității subdiviziunilor specializate, servind soluționării sarcinilor activității speciale de investigații.

Potrivit atribuțiilor ce îi revin, orice ofițer de investigații trebuie să fie bine pregătit în următoarele direcții:

- Să aplice direct mijloacele tehnice sau cu sprijinul specialiștilor;
- Să vegheze la corectitudinea folosirii metodelor științifice de investigare;
- Să aprecieze și să valorifice în deplină cunoștință de cauză rezultatele obținute.

În prezent, nu se mai poate nega faptul că fiecare subiect oficial chemat să participe la realizarea actului de justiție trebuie să fie mai mult decât avizat asupra metodelor și mijloacelor tehnico-științifice și asupra posibilităților reale ale acesteia clarificare a împrejurărilor în care a fost săvârșită o infracțiune, precum și de identificare a subiecților faptei penale. Preocupările ulterioare au dus la sistematizarea mijloacelor tehnice și a proceselor de utilizare a lor, în funcție de natura obiectelor și scopul investigărilor.

În acest context tehnica specială este acel mijloc al activității speciale de investigații care cuprinde ansamblul dotărilor tehnice, destinate, pe de o parte, culegerii, verificării, valorificării și fixării informațiilor sau faptelor ce prezintă interes, precum și asigurării realizării unor operațiuni tehnice pe parcursul exercitării activității speciale de investigații [10].

Actualmente, tehnica specială reprezintă un sistem argumentat științific de mijloace tehnice și metode privind utilizarea lor de către ofițerii de investigații din cadrul subdiviziunilor specializate, pentru relevarea atentatelor criminale, prevenirea, curmarea infracțiunilor și identificarea persoanelor care le organizează și/sau le comit, descoperirea și cercetarea infracțiunilor, căutarea persoanelor dispărute fără urmă ori a celor care se ascund de organele de urmărire penală sau de instanța de judecată ori se eschivează de la executarea pedepsei.

Astfel, la mijloace tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației sunt atribuite mijloacele tehnice și/sau de program, proiectate, modificate sau programate pentru

requires the use of an increasingly large scale of the most advanced methods and technical-scientific means in the activity of preventing and combating crimes, as well as expending the possibilities of investigation that could positively influence the efficiency of specialized subdivisions, serving to solve the tasks of the special investigation activity.

According to personal duties, any investigating officer must be well trained in the following directions:

- To apply directly the technical means or with the support of specialists;
- To ensure the correct use of scientific methods of investigation;
- To appreciate and capitalize fully the obtained results, according to the case.

At present, it can no longer be denied that every official subject called to participate in the accomplishment of the act of justice must be more than advised on the methods and technical-scientific means and on its real possibilities of clarifying the circumstances in which a crime was committed, as well as of identifying the subjects of the criminal act. Subsequent concerns have led to the systematization of technical means and the processes of their use, depending on the nature of the objects and the purpose of the investigations.

In this context, the special technique is that means of the special investigation activity that includes all the technical endowments, designed, on the one hand, to collect, verify, capitalize and fix the information or facts of interest, as well as to ensure the performance of technical operations during the execution of special investigation activity [10].

Currently, special equipment is a scientifically sound system of technical means and methods for their use by investigative officers in the specialized subdivisions to detect criminal attacks, prevent, stop crimes and identify those who organize and / or commit them, as well as for discovery and investigation of crimes, search for missing persons or those who hide from the criminal investigation bodies or the court or evade the execution of the sentence.

Thus, the technical and / or programming means, designed, modified or programmed for

captarea, obținerea, interceptarea, culegerea, ascultarea, înregistrarea și transmiterea semnalelor informaționale de natură sonoră, vizuală, electromagnetică sau de altă natură, inclusiv din rețelele de comunicații electronice, în scopul obținerii accesului ascuns la informația străină [3].

La mijloacele tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației sonore se atribuie dispozitivele pentru controlul sonor secret – interceptarea sau fixarea comunicărilor verbale, a altor sunete care prezintă interes pentru subdiviziunile specializate. La aceste dispozitive se atribuie:

- microfoane direcționale pentru obținerea ascunsă a sunetului, inclusiv camuflate, încorporând dispozitive pentru perfecționarea caracteristicilor acustice, cu raza de acțiune mai mare de 20 m;
- dispozitive pentru obținerea și transmiterea ascunsă a sunetului prin unde electromagnetice, inclusiv camuflate;
- dispozitive pentru obținerea și transmiterea ascunsă a sunetului, cu modularea frecvențelor purtătoare în banda 0,1 – 10 MHz, prin circuite fizice (rețele electrice, rețele telefonice, circuite de semnalizare sau de telecomandă etc.), inclusiv camuflate.

La mijloace tehnice speciale destinate pentru supravegherea ascunsă și documentare se atribuie:

- aparataj pentru obținerea și transmiterea ascunsă prin unde electromagnetice a imaginii, inclusiv camuflat, compus din cameră video cu diametrul obiectivului mai mic de 2,5 mm și emițător;
- aparate foto camuflate în diferite obiecte, cu diametrul obiectivului mai mic de 2,5 mm;
- aparate video camuflate în diferite obiecte, cu diametrul obiectivului mai mic de 2,5 mm.

În ceea ce privește subiectul realizării cercetării domiciliului, ținem să menționăm că conform prevederilor CPP al RM, MSI se efectuează de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale autorităților indicate în Legea privind activitatea specială de investigații [2, alin. (3), art. 1322]. Însă aspectele tactice de realizare a măsurii în cauză determină necesitatea implicării în procesul efectuării ei și a altor participanți. Acest fapt este specificat și în literatura de speci-

capturing, obtaining, intercepting, collecting, listening, recording and transmitting informational signals of an audible, visual, electromagnetic nature, are assigned to special technical means intended for the hidden obtaining of information or otherwise, including from electronic communications networks, for the purpose of obtaining covert access to foreign information [3].

To the special technical means intended for the hidden obtaining of the sound information are assigned the devices for the secret sound control – the interception and fixation of the verbal communications, of other sounds that are of interest for the specialized subdivisions. These devices are assigned:

- directional microphones for hidden obtaining of sound, including camouflage, incorporating devices for improving acoustic characteristics, with a range of more than 20 m;
- devices for obtaining and transmitting of hidden sound by electromagnetic waves, including camouflaged;
- devices for obtaining and transmission of hidden sound, with modulation of carrier frequencies in the band 0.1 – 10 MHz, through physical circuits (electrical networks, telephone networks, signaling or remote control circuits, etc.), including camouflaged.

Special technical means intended for covert surveillance and documentation are assigned:

- apparatus for obtaining and transmitting hidden images by electromagnetic waves, including camouflaged, consisting of a video camera with a lens diameter of less than 2.5 mm and a transmitter;
- camouflaged cameras in various objects with a lens diameter of less than 2.5 mm;
- camouflaged camera recorders in various objects, with a lens diameter of less than 2.5 mm.

Regarding the subject of conducting the domicile investigation, we would like to mention that according to the provisions of the Criminal Procedure Code of the Republic of Moldova, special investigative measure is carried out by the investigation officers of the specialized subdivisions of the authorities indicated in the Law on special investigation activity [2, paragraph (3), Art. 1322]. But the tactical aspects of the imple-

alitate. Astfel, autorii O.A. Vaghin, A.P. Isicenko, Gh.H. Șabanov menționează că măsura în cauză se efectuează de ofițerul de investigații personal sau la însărcinarea lui, de persoana cu care colaborează confidențial, de persoana cu funcții de răspundere care are dreptul de acces la aceste obiecte sau în legătură cu genul activității este legată de obiectul în cauză [5, p. 25]. La rândul lor autorii V.M. Meșkov și V.L. Popov determină raționamentul implicării în realizarea cercetării domiciliului a specialiștilor care au deprinderi în ceea ce privește identificarea urmelor, fixarea anurajului, instalarea mijloacelor tehnice [9, p. 38], nefiind menționată apartenența departamentală a acestor specialiști. La fel, autorii V. Mirzac și B. Glavan menționează că cercetarea domiciliului ca MSI implică antrenarea unui sau mai multor specialiști care posedă deprinderi practice în vederea căutării, depistării și fixării urmelor, instalării, camuflării, utilizării mijloacelor tehnice de fotografiat, audio și video, precum și a altor mijloace tehnice [4, p. 18].

Reieșind din cele menționate mai sus, ținem să precizăm că natura dificilă a investigațiilor unor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, determină implicarea în efectuarea cercetării domiciliului a persoanelor care colaborează în mod confidențial cu subdiviziunile specializate, precum și a specialiștilor din diferite domenii. Cele spuse determină necesitatea completării alineatului 3 al art. 1322 al CPP al RM cu sintagma „cu implicarea persoanelor ce au dat consimțământul de a colabora cu ofițerii de investigații”.

În **concluzie** menționăm cercetarea domiciliului, ca măsură specială de investigații efectuată în cadrul urmăririi penale, reprezintă un proces complex care poate fi realizată în baza imaginației și creativității ofițerilor de investigații în urma unei pregătiri prealabile și include examinarea obiectelor cercetării, supravegherea acestora prin intermediul tehnicii speciale audio și video, precum și căutarea uneltelor comiterii infracțiunilor și a obiectelor obținute pe cale infracțională, documentelor, materialelor și a altor obiecte, precum și identificarea infractorilor aflați în căutarea, acumularea informațiilor necesare ce vor servi

mentation of the measure in question determine the need to involve other participants in the process of carrying it out. This fact is also mentioned in the specialized literature. Thus, the authors O.A. Vaghin, A.P. Isicenko and Gh.H. Shabanov mention that the measure in question is carried out by the investigating officer personally or on his behalf, by the person with whom he confidentially collaborates, by the person with positions of responsibility who has the right to access these objects, or in connection with the type of activity related to the object in question [5, p. 25]. In turn, the authors V.M. Meshkov and V.L. Popov determine the reasoning of the involvement in the home research of the specialists who have skills in terms of identifying traces, fixing the entourage, installing technical means [9, p. 38], without mentioning the department affiliation of these specialists. Also, the authors V. Mirzac and B. Glavan mention that home research as a special investigative measure involves the training of one or more specialists who have practical skills to search, detect and fix traces, for installation, camouflage, use of technical means of photography, audio and video, as well as other technical means [4, p. 18].

Based on the above, we would like to point out that the difficult nature of investigations of serious crimes, particularly serious or exceptionally serious, determines the involvement in conducting home research of persons collaborating confidentially with specialized subdivisions, as well as specialists from different areas. The above mentioned determines the need to complete paragraph 3 of Art.1322 of the Criminal Procedure Code of the Republic of Moldova with the phrase “with the involvement of persons who have given their consent to cooperate with the investigating officers”.

In **conclusion** we mention that home research as a special measure of investigations carried out in criminal prosecution, is a complex process that can be performed based on the imagination and creativity of investigative officers following a prior training and excludes examining the objects of investigation, their surveillance by special audio and video technique, as well as searching for tools for committing crimes and objects obtained through crime, documents, materials and other

temei pentru identificarea cadavrelor omenеști, depistarea ascunzișurilor, a urmelor infracțiunii și desigur pentru stabilirea circumstanțelor care pot avea importanță pentru soluționarea scopurilor procesului penal.

objects, as well as, identifying criminals in search, accumulating the necessary information to serve as a basis for identifying human corpses, finding hiding places, traces of crime and of course to establish the circumstances that may be important for solving the purposes of criminal proceedings.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Codul civil al Republicii Moldova din 06.06.2002.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr.122-XV din 14.03.2003.
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 100 din 09.02.2009 privind aprobarea Regulamentului cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației și a Clasificatorului mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației.
4. Mîrzac Victor, Glavan Boris, *Utilizarea mijloacelor tehnice în activitatea specială de investigații*, Chișinău, 2014, 152 p.
5. Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012.
6. Вагин О.А., Исиченко А.П., Шабанов Г.Х., *Оперативно-розыскные мероприятия и использование их результатов: Учебно-практическое пособие*, Москва 2006, 119 с.
7. Горяинова К.К., Овчинский В.С., Шумилова А.Ю., *Оперативно-розыскная деятельность: Учебник*, Москва ИНФРА-М 2002. 794 с.
8. Зубова И.Н., Федеральный закон «Об оперативно-розыскной деятельности» Научно-практический комментарий.
9. Мешков В.М., Попов В.А., *Оперативно-розыскная тактика и особенности легализации полученной информации в ходе предварительного следствия. Учебно-практическое пособие*, Москва, 1999. 80 с.
10. *Специальная техника органов внутренних дел: Учебник для образовательных учреждений МВД России / Под редакцией доктора юридических наук, профессора, генерал-майора милиции В.А. Попова.* - М.: ЦИИ и НМОКП МВД России, 2000.

Despre autor:

Alexandru CICALA,

doctor în drept,

Catedra „Activitate specială de investigații și anticorupție” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova,
tel. 069163943,
alexandru_cicala@mail.ru

About author:

Alexandru CICALA,

PhD,

Special Investigation and Anti-Corruption Activity Chair of the Academy “Stefan cel Mare” of the MIA of the Republic of Moldova,
tel. 069163943,
alexandru_cicala@mail.ru